

zaaknummer 2010-T159

29 maart 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. F.I. Piternella,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Fraters CMM,

en

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Fraters CMM,

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 14 augustus 2012. Op 30 augustus 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Algemene Overste Fraters CMM.

Op 5 maart 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. F.I. Piternella.

Namens de Congregatie is verschenen frater . [naam], Algemene Overste.

2. De klacht

2.1. Toen klager niet door zijn moeder kon worden opgevoed en verzorgd, werd hij in de jaren . ondergebracht in [instelling] te [plaats]. Klager werd gedurende zijn verblijf in [instelling] seksueel misbruikt.

Klager is door aangeklaagden 1 en 2, ieder apart, seksueel misbruikt. Klager moest zowel binnenshuis als buitenshuis (bos) met beiden seksuele handelingen plegen. Bij aangeklaagde 1 was het eenmaal per maand en bij aangeklaagde 2 één- à tweemaal per week. Deze handelingen bestonden uit het bevredigen (masturbatie) van de aangeklaagden en het toestaan van penetratie van achteren of tussen de benen. Klager mocht deze voorvallen aan niemand bekend maken, anders moest hij naar de strafcel.

Klager is op een bepaald moment het tehuis ontvlucht (klager was toen ongeveer zestien jaar) en heeft zijn toevlucht bij zijn voogd gezocht. Klager heeft zijn voogd verteld wat hij in het tehuis heeft meegemaakt. Klager is daarna elders ondergebracht.

- 2.2. Klager heeft als gevolg van de gebeurtenissen een trauma opgelopen waarmee hij verder door het leven moet gaan.
- 2.3. Klager wenst erkenning van het leed dat hem is aangedaan. Hij wenst een financiële tegemoetkoming voor het feit dat hij geen onderwijs heeft genoten en een financiële compensatie voor het leed dat hem is aangedaan.

3. De inhoudelijke reactie op de klacht.

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

[Naam] , Algemene Overste, heeft namens de Congregatie een inhoudelijke reactie op de klacht gegeven.

Het klaagschrift richt zich op seksueel misbruik dat door de aangeklaagden 1 en 2 is gepleegd in de periode van [] / tot []. Het misbruik zou hebben plaatsgevonden in [instelling] in [plaats].

In de archieven is niets terug gevonden dat zou kunnen duiden op seksueel misbruik. Ook van medebroeders die hem nog hebben gekend heeft de Algemene Overste niets dienaangaande gehoord. De Algemene Overste heeft aangeklaagde 1 gekend, zowel vanuit de tijd dat hij in [plaats] woonde als in [plaats] maar hij heeft nooit iets vernomen dat verwees naar mogelijk misbruik.

Ten tijde van het misbruik hadden de fraters de dagelijkse leiding van [instelling] in [plaats].

In de dossiers van de aangeklaagden 1 en 2 zijn geen gegevens te vinden die wijzen op seksueel misbruik. Wel is de Algemene Overste inmiddels bekend dat ten aanzien van aangeklaagde 1 een ander slachtoffer zich heeft gemeld. Dat geldt niet voor aangeklaagde 2. Tot op dit moment zijn de Algemene Overste geen andere namen van slachtoffers van aangeklaagde 2 bekend. Zijn naam komt overigens wel voor op de lijst van de commissie Deetman. Het is hem echter niet bekend van wie deze melding afkomstig is. Er is in ieder geval geen klacht tegen aangeklaagde 2 binnengekomen, buiten die van klager om.

Over het waarheidsgehalte van de gestelde feiten kan de Algemene Overste geen uitspraak doen, gelet op de summiere informatie die hij heeft kunnen achterhalen over de aangeklaagden. Nu in een formele klachtenprocedure een oordeel wordt gevraagd over de gegrondheid van de klacht van klager, moet de Algemene Overste meedelen dat er in het dossier van beide aangeklaagden geen ondersteunend feitenmateriaal aanwezig is. Met andere woorden, ondersteunend bewijs vanuit schriftelijke bronnen of van medebroeders die de aangeklaagden nog hebben gekend is er niet.

Het klaagschrift is vrij summier en bevat weinig concrete objectieve feiten. Beide aangeklaagden worden dezelfde feiten ten laste gelegd. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen beide. Of beide aangeklaagden precies hetzelfde misbruik hebben gepleegd is moeilijk vast te stellen.

Gezien het feit dat de gebeurtenissen meer dan vijftig jaar geleden hebben plaatsgevonden, lijkt het de Algemene Overste echter niet onmogelijk dat de herinneringen enigszins zijn vervaagd. Ook is uit het klaagschrift niet duidelijk in welke relatie klager stond met beide aangeklaagden.

Ofschoon de Algemene Overste geen uitspraak kan doen over het waarheidsgehalte van de klacht van klager, wil hij met nadruk opmerken, dat een en ander niet betekent dat hij geen geloof hecht aan wat klager heeft ervaren. In het klaagschrift wordt aangegeven dat klager een trauma heeft opgelopen als gevolg van de gebeurtenissen. In het klaagschrift wordt overigens niet aangegeven welke gevolgen het precies heeft gehad. Indien het seksueel misbruik tegenover klager heeft plaatsgevonden, dat had dit nooit mogen gebeuren. In ieder geval treft klager zelf in het geheel geen blaam over wat hem is overkomen. Het treft de Algemene Overste zeer welk leed het misbruik bij klager heeft veroorzaakt.

Helaas is het te laat om de aangeklaagden nadere uitleg te vragen teneinde meer helderheid over de gebeurtenissen te verschaffen die klager beschrijft. Beide aangeklaagden zijn inmiddels overleden, alsook de medebroeders die in die jaren nauw met hen hebben samengewerkt. Mocht aangenomen moeten worden dat het misbruik heeft plaatsgevonden dan had dit nooit mogen gebeuren. Beide aangeklaagden hebben in dat geval niet alleen misbruik gemaakt van hun machtspositie, maar ook van de kwetsbaarheid van klager. De Congregatie wil dan ook de pijn die klager heeft ervaren als gevolg van dit machtsmisbruik erkennen en haar oprechte verontschuldiging aanbieden voor wat hem destijds is aangedaan.

4. De beoordeling

- 4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.
- 4.3. Er zijn meer dan 55 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagden 1 en 2 verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop en het overlijden van aangeklaagden 1 en 2 zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.
- 4.4. Wat betreft aangeklaagde 1 is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde, zoals door klager in zijn klaagschrift is beschreven.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft beschreven in zijn klachtschrift en tijdens de zitting van de Klachtencommissie heeft verteld.

Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van het formulier "Toestemming gebruik melding als steunbewijs" in de zaak met zaaknummer 2011-T373 waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde 1 wordt geklaagd.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde 1.

- 4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde 1 door misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde 1 niet meer in leven is, kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.
- 4.7. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Algemene Overste van de Fraters CMM zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.
- 4.8. Wat betreft aangeklaagde 2 komt de Klachtencommissie tot het oordeel dat voor de feiten die klager ten aanzien aangeklaagde 2 heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat geadviseerd moet worden de klacht tegen deze aangeklaagde niet gegrond te verklaren. Bij deze beoordeling is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen.
De Klachtencommissie stelt vast dat in de thans voorliggende zaak onvoldoende feiten of omstandigheden aan het licht zijn gekomen die de verklaring van klager ten aanzien van deze aangeklaagde ondersteunen.
Mocht er in de toekomst alsnog steunbewijs voorhanden komen dan voorziet de Procedure in de mogelijkheid om herziening te verzoeken van dit advies.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Algemene Overste van de Fraters CMM de klacht:

- ten aanzien van aangeklaagde 1 gegrond te verklaren, te erkennen dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt en namens de Congregatie spijt te betuigen over het leed dat klager in zijn jeugd is aangedaan;
- ten aanzien van aangeklaagde 2 niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 29 maart 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mevrouw zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem, en mevrouw drs. A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

De voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Algemene Overste en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Algemene Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 aan de Procedure geeft de Algemene Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Algemene Overste